

УДК 636.2.082.32

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДТВОРНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

С. В. Ткаченко, кандидат біологічних наук, доцент,
М. В. Ткаченко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
 Білоцерківський національний аграрний університет

Відтворення стада – це складний виробничий процес, який включає комплекс організаційно-господарських, зооветеринарних і технологічних заходів. Відтворення є головним фактором, який викликає лактацію, ці процеси взаємозв'язані.

Ключові слова: відтворна здатність, сервіс-період, сухостійний період, міжотельний період, коефіцієнт відтворної здатності, лінія.

До числа важливих факторів, що впливають на збільшення виробництва молочної продукції, належить система відтворення стада.

Відтворення стада – це складний виробничий процес, який включає комплекс організаційно-господарських, зооветеринарних і технологічних заходів. Відтворення є головним фактором, який викликає лактацію, ці процеси взаємозв'язані. Поряд з молочною продуктивністю відтворення є однією з господарськи-корисних ознак, за якою повинна проводитись селекція.

На практиці плодючість визначається кількістю новонародженого молодняку на 100 маток. За останні роки цей показник племферми становив 86-88 телят на 100 корів. Маточне поголів'я племферми має задовільні показники відтворної здатності, які характерні для високопродуктивних порід (табл. 1).

Досить велику тривалість сервіс- і міжотельного періодів мають корови племферми. Так, тривалість сервіс-періоду тут складає 147 днів, при оптимумі 60-80 днів, міжотельного періоду - 404 дні, при оптимумі 365 днів.

1. Відтворні показники корів-первісток

Показники	M±m	C _v
Сервіс-період, днів	147±4,5	68,5
Сухостійний період, днів	84±1,1	28,4
Міжотельний період, днів	404±3,4	18,6
Вік першого осіменіння, днів	927±3,9	9,4
Коефіцієнт відтворної здатності	0,90±0,01	13,8

Після закінчення першої лактації корови цього господарства мали невисокі відтворні показники, не зважаючи на оптимальний рівень годівлі й утримання тварин. Проте після закінчення третьої лактації, коли тварини у певній ступені адаптувались до нових умов, відтворні показники у стаді досягли оптимальних значень. Так, тривалість сервіс-періоду з першої до третьої лактації скоротилась на 56 днів (P<0,001), міжотельного періоду - на 33 дні (P<0,001). Коефіцієнт відтворної здатності становить 0,85 при допустимому значенні 1,0.

З віком відтворні показники корів покращуються. Це доводять результати використання голштинських корів у племфермі АФ "Світанок" (табл. 2).

2. Відтворні показники корів залежно від віку

Показники	Лактація					
	перша (n=249)		друга (n=153)		третя (n= 92)	
	M±m	C _v	M±m	C _v	M±m	C _v
Сервіс-період, днів	147±4,5	68,5	132±4,5	63,9	91±3,2	49,4
Сухостійний період, днів	84±1,1	28,4	73±1,5	20,7	61±0,8	16,8
Міжотельний період, днів	404±3,4	18,6	368±3,2	13,8	371±3,7	16,2
Коефіцієнт відтворної здатності	0,90±0,01	13,8	0,86±0,02	16,2	0,85±0,01	14,6

Крім паратипових факторів на рівень відтворної здатності корів впливають спадкові фактори, зокрема, належність до певної лінії (табл. 3).

Серед ліній кращими показниками відтворної здатності характеризуються корови, батьки яких належать до лінії П.Ф.А. Чіфа 1427381.

3. Відтворні показники корів породи окремих ліній

Лінія	n	Показники					
		сервіс-період, днів		міжотельний період, днів		коефіцієнт відтворної здатності	
		M±m	C _v	M±m	C _v	M±m	C _v
Х.Х.Старбака 352790	63	158±8,0	57,0	434±7,6	19,6	0,84±0,01	22,3
П.Ф.А. Чіфа 1427381	51	151±10,2	69,5	415±7,4	17,8	0,88±0,02	18,5
Елевейшена 1491007	38	156±14,4	72,5	419±9,9	20,4	0,87±0,03	25,2

Важливе значення має питання взаємозв'язку між молочною продуктивністю корів і відтворними показниками через протиріччя, які зустрічаються в літературних джерелах (табл. 4). Дані таблиці 4 свідчать про те, що з підвищенням надою корів відтворна здатність має тенденцію до зниження. Так, із зростанням надою на 1065 кг (з 5578 до 6643) сервіс-період збільшується з 90 днів до 211 і більше. Установлено, що середню тривалість сервіс-періоду нижче 90 днів мають 25,5 % корів, а вище 211 днів – 18,8 %. Міжотельний період у межах норми відмічається у 23,3 % корів, вище 521 дня – мають 11,2 % корів.

Таким чином, наведені дані про залежність між показниками відтворної здатності і молочної продуктивності свідчать, що при селекції вони мають розглядатися лише, як відносно незалежні. Спостерігається пропорційне зростання надою, міжотельного періоду й сервіс-періоду.

4. Відтворні показники та молочна продуктивність корів

Сервіс-період, днів	n	Надій, кг		Міжотельний період, днів	n	Надій, кг	
		M±m	C _v			M±m	C _v
до 90	63	5578±86	17,2	до 365	57	5561±89	17,2
91-120	47	6301±93	14,2	366-400	51	6219±88	14,2
121-150	37	6362±118	15,9	401-430	38	6381±112	15,4
151-180	33	6482±121	15,1	431-460	33	6542±119	14,8
181-210	22	6459±152	15,4	461-490	22	6470±134	13,9
211 і більше	46	6643±106	15,9	491-520	16	6543±147	17,6
—	—	—	—	521 і більше	28	6622±150	16,5

Молочна продуктивність корів взаємозв'язана з відтворними показниками. Тому їх урахування й оптимізація сприятиме більш повній реалізації генетичного потенціалу тварин за надоєм і підвищить економічну ефективність використання молочних корів.